

FINLANDS LANDRAPPORT 2019-2020 **KNS representantskapsmöte 22.6.2021**

Riksdagsvalet och regeringsprogrammet 2019

Det viktigaste målet för JHL:s samhällspåverkan under året var riksdagsvalet och att få med de av representantskapet godkända målen i regeringsprogrammet. Många av JHL:s mål skrevs in i det slutgiltiga regeringsprogrammet.

JHL har särskilt lyft fram vårdreformen och de framtida landskapens finansiering, småbarnspedagogiken, kommunernas ställning och landskapens utökade uppgifter som de viktigaste områdena för förbundets påverkansarbete. Till andra viktiga helheter hör en uppdatering av upphandlingslagen ur den offentliga sektorns perspektiv, förnyande av samarbetslagen och lagen om personalrepresentation i företagets förvaltning, förbättrad ställning för arbetstagare med korttidsjobb eller nollavtal, ett program för personer med delvis nedsatt arbetsförmåga samt ett utvecklingsprogram för arbete och arbetshälsa. Regeringsprogrammet framhäver dessutom kommunernas roll som anordnare av sysselsättningstjänster på samma vis som i de övriga nordiska länderna. I regeringsprogrammet ingår även ett flertal planer för att främja jämställdhet samt bland annat att ett fortsatt likalönsprogram och en familjeledighetsreform.

EU-valkampanj 2019 krävde fakta på bordet

I EU-valet betonade JHL vikten av att rösta och EU:s betydelse i vardagen, lyfte fram JHL-medlemmar som ställde upp i valet samt producerade material som delades ut inom förbundets kanaler och områden.

JHL:s fokusområden i valet var fackföreningsrörelsens gemensamma teman: EU:s värderingar (demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatlighet och yttrandefrihet). JHL deltog även i Finland i Europa rf:s nationella EU-valkampanj "Vaadi faktat" (Kräv fakta) via de offentliga fackförbundens nätverk för internationellt arbete (FIPSU). Som en del av kampanjen höll medlemsförbunden i FIPSU två regionala evenemang på temat rättvis beskattning.

2020 som coronaåret

Till följd av coronapandemin tog vi snabbt i bruk *olika digitala lösningar i hela organisationen*. De gjorde det möjligt både för personalen och förbundsstyrelsen att övergå till distansarbete i stor skala. JHL utvecklade en egen modell för *distansundervisning* och överförde all undervisning till nätet. Det byggdes också upp undervisningsställen som stöd för distansundervisning.

Vi stödde och befrämjade med utbildningsmetoder även föreningarnas möjlighet till ett digitalt språng.

Vi lanserade *en webbsida om corona* som stöd för medlemskåren och stödde också för övrigt de aktiva och övriga medlemmar i deras arbete under pandemitiden.

Avtalsförhandlingar mitt under coronan

Efter att coronapandemin också hade brutit ut i Finland, förhandlade man däremot under väldigt exceptionella förhållanden om avtalen för offentlig sektor, bildningssektorerna, privat social- och

hälsovårdssektor, energisektorn samt en del avtal för branscher som omfattas av Servicearbetsgivarna Palta.

Beredskapslagen, samarbetsförhandlingar, permitteringar och uppsägningar gjorde den svåra förhandlingssituationen ännu mer utmanande. Förhandlingarna fördes inte längre på traditionellt sätt, utan flyttades till ett virtuellt förhandlingsbord.

Förhandlingarna om kommunsektorns arbets- och tjänstekollektivavtal inleddes i huvudförhandlingsgruppen 14.1.2020. Man förhandlade om kollektivavtalen på distans i flera månader. Ännu veckan efter midsommaren samlades representantskapet för att godkänna förhandlingsresultatet för den privata socialservicebranschen. Det sista kollektivavtalet kunde man förhandla om först efter sommarsemesterna.

Avtalsperioden är i alla kommunala avtal från 1 april 2020 till 28 februari 2022. Kostnadsnivå för avtalen följer den så kallade allmän linje, dvs. deras kostnadseffekt under 23-månadersavtalsperioden är 3,04%.

Utöver de sedvanliga förhandlingarna förhandlade man om corona-avtal, besparingsavtal och krisklausuler. Flera avtalsbranscher var i ett besvärligt läge till följd av coronasituationen.

Trycket att ändra kollektivavtalets struktur satte också sin prägel på förhandlingarna inom kommunbranschen. *Ett nytt anställnings- och kollektivavtal kommer att bildas för kommunal social- och hälsovårdspersonal, så kallade SH-avtalet.* SH-avtalet träder i kraft 1.9.2021. Avtalet tillämpas på personer som jobbar inom kommunerna och samkommunerna med arbetsuppgifter inom social- och hälsovård. Personalen överförs till det nya avtalet från det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet AKTA. De nuvarande anställningsvillkoren förändras inte. Med avtalet utvecklas anställningsvillkoren för personer som arbetar i kommunerna och samkommunerna med arbetsuppgifter inom social- och hälsovård. Målet är att SH-avtalet i framtiden bättre än AKTA beaktar de särdrag och utvecklingsbehov som finns inom branschen.

Avtalsparter i SH-avtalet är JAU (JHL och Jyty), Sote ry (Tehy och Super) och FOSU samt Kommunala arbetsmarknadsverket (KT).

Lokala kriser

Den allt stramare kommunekonomin, som förvärrades ytterligare av coronapandemin, orsakade permitteringar, avbrott i lönebetalning enligt arbetsavtalslagen samt förslag om utläggning. Vi kämpade för medlemskårens anställningar och arbetsvillkor runt om i Finland. Det ordnades demonstrationer och arbetskonflikter i Uleåborg, Jyväskylä och Lahtis. Vi drog ännu mer nytta av organiseringsstrategierna vid arbetskonflikter, särskilt då arbetskonfliktens åtgärder förankrades hos medlemskåren och den lokala strejkorganisationen formades.

Vårdreformen framskred

Det har redan i flera år funnits en strävan att reformera social- och hälsovårdstjänsterna. Arbetet framskred betydligt. Det centrala beredningsarbetet för den vårdreform som Sanna Marins regering bereder skedde under året 2020.

Under ledning av förbundets ledning och enheten för samhällspåverkan samt med utnyttjande av all den expertis som finns vid området i fråga beredde man sig på att påverka reformen.

Inom tjänsterna vilar huvudansvaret på den offentliga sektorn, som fungerar som anordnare och också producent av tjänsterna. Den privata eller tredje sektorn kan komplettera tjänsterna enligt separat fastställda kriterier. Totala utläggningar av tjänster som redan ägt rum kan granskas på nytt och vid behov annulleras. Målet för reformen är att förbättra servicen på basnivå och öka jämställdheten samt underlätta tillgången till tjänster. Kostnadsinbesparingar har inte ställts upp som numerära mål som sådana men tjänsterna ska produceras kostnadseffektivt och ekonomiskt.

Förbundet började sitt strategi- och megatrendarbete

Arbetet för att utarbeta innehållet för den kommande representantskapsperioden (2022 – 2026) inleddes genom att definiera de centrala megatrender som påverkar JHL:s verksamhetsområde och medlemskår. Dessa är:

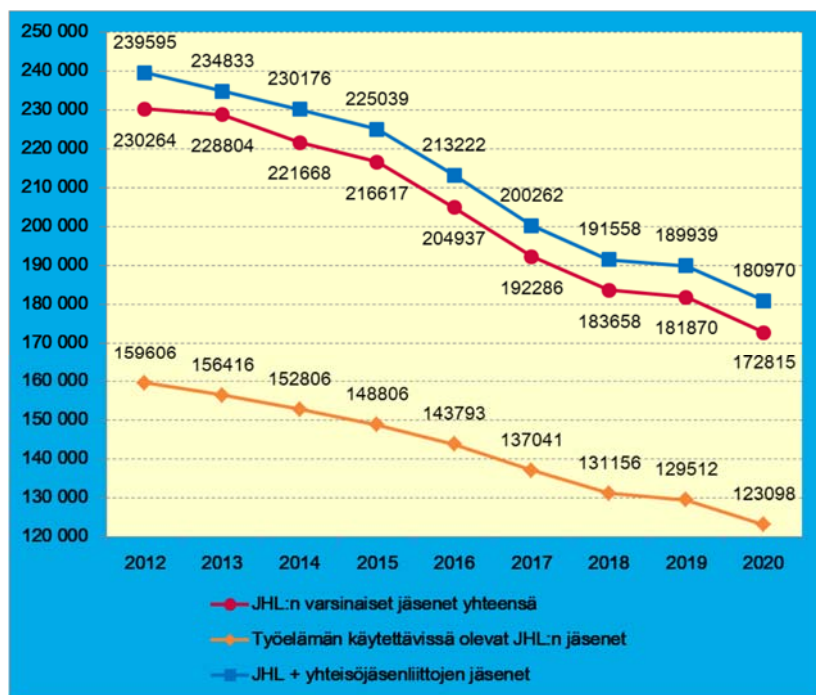
- 1) klimatet
- 2) befolkningens åldrande och ändringen i befolkningsstrukturen
- 3) teknologins omvälvning
- 4) det ekonomiska systemets omvälvning
- 5) urbaniseringen

Varje tema behandlas under ett år. År 2020 fastställdes klimatet att vara det första temat att behandlas. Klimatarbetet har i praktiken inletts redan år 2019 tack vare den klimatgrupp som inrättades efter en representantskapsmotion. Övriga teman som behandlas och deras interna ordningsföljd granskas i slutet av varje temaår. Utredningsarbetet beträffande klimat-förändringen och inverkningarna på JHL:s medlemmar av åtgärderna för att bromsa den inleddes och en basmodell för programarbetets årliga genomförande planerades. Dessutom bereddes skedet år 2021, då man mer omfattande informerar om klimatutredningens resultat.

Medlemsantalet fortsatte att sjunka

I början av coronapandemin i mars fick JHL nästan dubbelt så många nya medlemmar som normalt, tills antalet jämnade ut sig mot sommaren.

Förbundets totala medlemsantal 31.12.2020 var 180 970 (år 2019 189 939). I det totala medlemsantalet ingår 8 155 (8 069) medlemmar i JHL:s organisationsanslutna förbund. Vid årsskiftet hade JHL 172 815 ordinarie medlemmar (181 870), dvs. fem procent mindre jämfört med samma tidpunkt året innan. Frimedlemmarnas andel av de ordinarie medlemmarna var 19 procent, dvs. 32 664 medlemmar, (33 995).

Figur: Utveckling av JHL:s medlemsantal 2012–2020

JHL:s ordinarie medlemmar totalt

JHL-medlemmar som står till arbetslivets förfogande

JHL-medlemmar + samorganisationernas medlemmar